

РЕШЕНИЕ

№ 250

София, 07 август 2019 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД на Република България, трето наказателно отделение, в открито съдебно заседание на четиринадесети декември две хиляди и осемнадесета година, в състав :

ПРЕДСЕДАТЕЛ: КРАСИМИР ХАРАЛАМПИЕВ
ЧЛЕНОВЕ: БЛАГА ИВАНОВА
ДАНИЕЛА АТАНАСОВА

при секретаря Невена Пелова
и в присъствието на прокурора Калин Софийски
като изслуша докладваното от съдия Даниела Атанасова наказателно дело № 1056/2018г., за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е образувано по протест на Апелативна прокуратура – София срещу въззивно решение № 42 от 31.08.2018г. постановено по в.н.о.х.д. № П-48/17г. по описа на Апелативен съд – София.

С протеста се релевират касационни основания по чл.348, ал.1, т. 1 и 2 от НПК. Прави се искане за отмяна на атакуваното въззивно решение и връщане на делото за ново разглеждане.

Възражение срещу протеста е подадено от адв.А. К. и адв. Д. Д., защитници на подсъдимия. Изложени са съображения, поради които защитата намира въззивното решение за правилно, както и, че с постановяването му апелативният съд не е допуснал съществени процесуални нарушения и нарушения на материалния закон.

В съдебното заседание пред касационната инстанция представителят на прокуратурата поддържа протеста и моли за уважаването му по изложените в него съображения. Намира, че в него са изложени подробни мотиви относно твърденията за допуснати съществени процесуални нарушения, довели до неправилно приложение на материалния закон. Твърди, че неоснователно въззивният съд е оставил без уважение искането за допълнителен разпит на св.Г., който е необходим с оглед установяване на обективната истината по дело. Същият е бил наложителен и предвид оправените от касационната инстанция критики в отменителното решение, досежно анализа на показанията на свидетелката Г.-Б.. Счита, че приобщаването на показанията на св.Г. в хода на първоинстанционното производство по реда на съкратената процедура, не може да бъде пречка за осъществяване на основните принципи, визирани в част първа, глава първа на НПК, сред които и този за установяване на обективната истина по делото. Намира, че възражението на защитата цели да се отклони вниманието на съда от съществения за разглеждане на делото въпрос, а именно дали са изпълнение указанията, дадени с отменителното решение на ВКС. Намира, че въззивната инстанция не е изпълнила задължителните за нея указания, което винаги съставлява съществено процесуално нарушение. Пледира за уважаване на протеста и за отмяна на второто въззивно решение.

Адвокат А. К., защитник на подсъдимия оспорва протеста. Твърди, че не са допуснати сочените в протеста съществени процесуални нарушения, напротив САС е изпълнил изцяло задълженията си за обективно, всестранно и пълно изясняване на обстоятелствата по делото, които са относими към предмета на доказване. Също така изразява становище, че доказателствените материали по делото не са анализиран превратно, а много внимателно и в резултата на това САС е установил максимално подробна фактическа обстановка и е дал законосъобразен отговор на въпроса защо подзащитният ѝ не е извършил твърдяните престъпления. Всички възражения на прокуратурата, посочени в касационния протест и поддържани в съдебното заседание, са били предмет на обсъждане от въззивната инстанция и са получили отговор в атакувания съдебен акт. Счита, че отказът на съда за повторен разпит на св.Г. не е декларативен, а е основан на задълбочена оценка на доказателствената съвкупност, а и в протеста не се сочат нови допълнителни въпроси, които е необходимо да бъдат зададени на този свидетел, за да се твърди, че разпитът му е необходим за установяване на обективната истина по делото. Намира, че в значителната си част твърденията в протеста са за фактическа необоснованост и недоказаност на обвиненията. Моли на основание чл.354, ал.1, т.1 от НПК да бъде оставено в сила решението на Софийски апелативен съд.

Адвокат Д. Д., защитник на подсъдимия поддържа направените от защитниците възражения, в писмено изложение. Намира, че в протеста се прави опит чрез твърдения за допуснати съществени процесуални нарушения, да се „прикрие” по същество доводи за непълнота на доказателствата. Счита, че при проведеното съкратеното съдебно следствие по чл.371, ал.1, т.1 от НПК, при което защитниците и подсъдимият са дали съгласие да не се провеждат разпити на свидетелите и съдът е признал процесуалната годност на представените от прокурора доказателства, представителят на обвинението следва да е удовлетворен. Твърди, че прокурора представя доказателства, за да обоснове обвинителния си акт, а не за да ги оспорва. В случая в протеста се отправя упрек към съда, защо не е допуснал повторен разпит и то във въззивната инстанция на свидетеля Г., показанията на които изцяло са кредитирани. Счита, че независимо от отменителното основание на предходното касационно решение, въззивният съд е изпълнил всички указания. Изразява становище, че в значителната си част протестът релевира доводи за необоснованост, които следва да бъдат оставени без разглеждане. Намира, че протестът в частта, касаеща обвинението за склоняване на свидетеля Г., е немотивиран, което лишава защитата и подсъдимия да направят съответните възражения, тъй като в процесуалния документ не се съдържат доводи, оспорващи правните изводи на съда за невиновност на подсъдимия. Пледира протестът да бъде оставен без уважение.

Подсъдимият И. Р. моли оправдателната присъда да бъде потвърдена.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на страните и в пределите на правомощията си по чл.347, ал.1 от НПК, намери следното:

С присъда № 3 от 13.06.2016г., постановена по нохд № С-67/15г. по описа на Софийски градски съд, Наказателно отделение, 1 състав, подсъдимият И. В. Р. е бил признат за невиновен в това, че за периода от 11.06.2014г. – 17.06.2014г. в [населено място] , в сградата на съдебната палата, в условията на продължавано престъпление е склонил длъжностни лица от прокурорските и съдебните органи – С. Г. – Б., прокурор в Окръжна прокуратура – Плевен и К. Г., съдия в Окръжен съд – Плевен, да нарушат свои служебни задължения във връзка с правораздаването, регламентирани в чл.10 и чл.14, ал.1 от НПК, поради което и на основание чл.304 от НПК е бил оправдан по повдигнатото му обвинение за престъпление по чл.289, пр.2 и 3, вр. чл.26, ал.1 от НК.

С въззивно решение № 5 от 22.03.2017г., постановено по внохд № 2/17г. по описа на Софийски апелативен съд, Наказателно отделение, 2 състав, първоинстанционната присъда е била потвърдена.

С решение № 183 от 17.07.2017г., постановено по н.д. № 508/17г. по описа на ВКС, НК , II н.о. въззивното решение е било отменено и делото върнато на САС за ново разглеждане от друг състав на въззивната инстанция.

С решение № 42 от 31.08.2018г., постановено по внохд № П -48/17г., Софийски апелативен съд, НО, 6 състав е потвърдил изцяло първоинстанционната присъда.

Касационният протест на Апелативна прокуратура - София е допустим, но неоснователен.

Пределите на касационната проверка следва да бъдат очертани съобразно разпоредбата на чл.347 от НПК, предвид релевираните в протеста доводи и отменителното касационно решение. С последното е било отменено първото по ред въззивно решение, поради постановяването му от незаконен състав, като са били обсъдени и други допуснати нарушения при оценката на доказателствената съвкупност и формиране на вътрешното убеждение на съда, както и допуснати нарушения на материалния закон. Настоящият състав намира за неоснователно твърдението в протеста за неизпълнение на указанията на ВКС. Задължителността на същите в принципен аспект не е обвързваща за въззивния състав, чиито акт е предмет на настоящата касационна проверка по отношение констатации за допуснати съществени процесуални нарушения, свързани с оценъчната дейност на доказателствата и нарушенията на материалния закон, доколкото отменителното основание е съществено процесуално нарушение от категорията на абсолютните – незаконен състав. Незаконният състав не би могъл да формира надлежни изводи, по които и да било въпрос, касаещ фактическото и правно естество на поддържаното срещу подс.Р. обвинение.

Във връзка с оплакванията в протеста за допуснати съществени процесуални нарушения, свързани със събирането и оценката на доказателствата и доказателствените средства е необходимо да се посочи, че пределите на касационната проверка са ограничени в рамките на фактическите положения, приети за установени от въззивния съд, след извършения от него доказателствен анализ и направените правни изводи. Настоящата инстанция не може да подменя вътрешното убеждение на контролирания съд по фактите, включени в предмета на доказване, а е оправомощена единствено да извърши проверка относно спазването на процесуалните предписания, гарантиращи правилното му формиране в съответствие с разпоредбата на чл. 14 от НПК. За да постанови съдебния си акт, отговарящ на законоустановените в чл. 339, ал. 2 вр. ал. 1 от НПК изисквания за съдържание, апелативният съд е извършил цялостна проверка на оспорената пред него присъда. Последният е дал своята оценка относно доказателствената дейност на предходната инстанция и след собствен анализ на доказателствения материал е потвърдил приетите от въззивния съд фактически положения. В рамките на аналитичната си дейност, Софийски апелативен съд не е допуснал превратна интерпретация на доказателствената съвкупност, подценяване или надценяване на едни доказателства за сметка на други, а е оценил последните според действителното им съдържание и значение. Не са игнорирани доказателства или доказателствени средства, обсъждането на които би довело до фактически изводи, различни от установените от въззивната инстанция.

Неоснователно е твърдението в протеста, че с отказа за разпит на свидетеля Г. въззивният съд е допуснал съществено процесуално нарушение и по –точно на разпоредбата на чл.107, ал.5 от НПК. Настоящата инстанция дължи отговор на това оплакване, независимо от вътрешната противоречивост на изложените аргументи/л.2 и 3 от протеста/, както и липсата на яснота относно необходимостта на този разпит. От материалите по делото се установява, че с въззивният протест е било направено искане за разпит на свидетелите – Б., А., К., А. и Г.. Въззивният съд е допуснал до разпит единствено св.Г. – Б., като е дал възможност на страните да поставят допълнителни въпроси към свидетелката във връзка с депозираните от пос.Р. обяснения пред първата инстанция, като аргументирано е отхвърлил искането в останалата му част. В съдебно заседание на 18.10.2017г. отново е отхвърлило искане на прокуратурата за разпит на св.Г., с мотиви идентични на тези от предходния отказ.

Първоинстанционното производство е проведено по реда на Глава двадесет и седма от НПК – Съкратено съдебно следствие пред първата инстанция, и по-точно в хипотезата на чл.371, ал.1 от НПК. Последната предвижда възможност при предварителното изслушване на страните - подсъдимият и неговият защитник, гражданският ищец, частният обвинител и техните повереници, да дадат съгласие да не се провежда разпит на всички или някои от свидетелите и вещи лица, а при постановяване на присъдата непосредствено да се ползва съдържанието на съответните протоколи и експертни заключения от досъдебното производство. Съгласно разпоредбата на чл.371, ал.3 от НПК се изисква съдът с определение да одобри изразеното съгласие, ако съответните действия по разследване са били извършени при условията и реда, предвиден в НПК. За провеждането на процедурата по чл.371, т.1 от НПК не се изисква съгласието на прокурора, тъй като той обосновава обвинителната теза/ във вношения от него обвинителен акт /със събраните под него ръководство доказателства и не може да се противопостави на тяхното включване в доказателствения материал. В случая въззивният съдът вярно е констатирал, че първата инстанция е изпълнила задължението си и е приобщила свидетелските показания от досъдебното производство, след като се е убедила в тяхната процесуална годност. При това положение прокурорът не може да прави искане за разпит на свидетелите, за да се спазят общите принципи за непосредственост, устност и състезателност при събирането на доказателствата. Това е така, тъй като законодателят сам е изключил непосредствеността, устността и състезателността от процедурата по чл.371, т.1 от НПК, като е създал други гаранции, че няма да се наруши принципа по чл.13 от НПК за разкриване на обективната истина по делото. Независимо от горното законодателят не е изключил възможността решаващите съдилища да допуснат до разпит на някои от свидетелите, но само ако с оглед разпита им на досъдебното производство или във връзка с новооткрити доказателства се налага допълнително изясняване на обстоятелства от предмета на доказване. Провеждането на повторни разпити на свидетелите би обезмислило тази особена процедура.

В протеста се поддържа, че разпитът на св.Г. е необходим за изясняване на детайли от фактологията, както и за отстраняване на съществени противоречия относно “главния факт в процеса – бил ли той склоняван от подс.Р. да не прилага чл.24 от НК”. Освен, че липсва конкретика на обстоятелствата, за чието изясняване би допринесъл допълнителния разпит и кои противоречия биха били преодоляни, обобщено се сочи, че недопускането му осуетява възможността за задълбочена проверка на гласните доказателствени източници, сред които показанията на свидетелката Г. – Б. и обясненията на подсъдимия. Наред с това в протест се твърди, че показанията на свидетелката Г. – Б. кореспондират и се допълват от тези на свидетеля Г., което означава, че прокурора приема липсата на противоречия. С оглед на горното, настоящият състав намира, че въззивният съд не е допуснал нарушения на процесуалните правила с постановения отказ да допусне допълнителен разпит на свидетеля Г..

Неоснователни са оплакванията в протеста за това, че не са оценени вярно и задълбочено гласните, писмени и веществени доказателства/изложени са аргументи л. 4 - 7 от протеста/. Сред тях се съдържат редица твърдения, сочещи на необоснованост на съдебния акт, които не подлежат на разглеждане, тъй като необосноваността не е сред касационните основания. Отговор следва да получат само тези оплаквания, които са допуснати съществени процесуални нарушения в аналитичната дейност на въззивния съд, както вече беше посочено по-горе.

Подробно и аргументирано контролираната инстанция е обсъдила показанията на свидетелката Г. – Б. и обясненията на подсъдимия, както поотделно така и в тях взаимна връзка и обусловеност с останалите доказателства. Апелативният съд не им е дал безрезервна вяра, а е изложил подробни мотиви, за да кредитира част от фактическите данни, установени с тези доказателствени източници и да не ги възприеме за достоверни в други техни части. Правилно съдът е приел, че оценката им следва да бъде много внимателна, предвид влошените отношения, в които са се намирали двамата, както и, че на разговорите при проведените между тях срещи не е присъствало друго лице. Контролирана инстанция не е подхождала безкритично, а е анализирала тези гласни доказателствени източници от една страна, проследявайки за наличието, респективно липсата на вътрешни противоречия, а от друга - преценявайки ги в контекстна на установената информация от другите гласни доказателства, писмените такива и събраните чрез използването на специални разузнавателни средства/СРС/. Без да коментира оценката на прокуратурата относно информацията, получена чрез използване на СРС, този състав намира за необходимо да посочи, че правилно /за разлика от първоинстанционният съд/, САС е приобщил към доказателствената съвкупност резултатите от приложените по отношение на подс.Р. специални разузнавателни средства, обективирани в протоколи за изготвени веществени доказателствени средства, и ги е ползвал при проверка на съобщеното от свидетелката Г. – Б. и подс. Р.. Неоснователно е твърдението на касатора, че са пренебрегнати показанията на св.А. и К.. Принципно вярно е застъпеното в протеста разбира, че няма законова забрана за събиране в наказателния процес на производни доказателства, нито за тяхното използване в процеса на доказване, като една от хипотезите е именно за проверка на първични доказателства. Необходимо е обаче да се посочи, че този вид доказателства подлежат на обща и съвкупна преценка по правилата на НПК, наред с всички останали доказателствени материали. От това принципно положение не се е отклонила апелативната инстанция, като ги е интерпретирала не изолирано, а недостоверността им е извела след проверка и оценка наред с другите доказателствени средства, сред които са и показанията на св.Начева.

ВКС не споделя визираното в протеста твърдение, че показанията на св. Г. – Б. не са съпоставени с информацията, съдържаща се в свидетелските показания на Г.. Прочитът на мотивите на въззивното решение не сочи на претендираното процесуално нарушение, нито пък на това, че показанията на Г. не са оценени според тяхното действително съдържание.

Също така в аналитичната си дейност, касаеща показанията на горната свидетелка, съдът е черпил аргументи за необективност от факта, че досъдебното производство е било образувано девет месеца след подаване на сигнала, както и, че цялостната инициатива за проверката е на св.А.. Тези обстоятелства са от естество, което принципно не води до дискредитиране показанията на Б., но правилно е констатирано, че една значителна част от непълнотите и пропуските в разследването се дължат на забавеното образуване на наказателното производство. Това е, време през което е напълно възможно спомените на свидетелите относно детайлите да бъдат заличени, или да се получи наслояване на факати, привнесени в резултат на разговори за събитията. Това особено важи за свидетели Г. - Б., А. и К., които са се намирали в близки приятелски отношения, и още по време на процесия период са се събирали, за да обсъждат проблематиката, касаеща поведението на подсъдимия във връзка с изготвеното от Б. предложение за кумулация по реда на чл.306 от НПК.

Действително в аналитичната си дейност въззивният съд е допуснал някои непрецизни изрази от гледна точка на правната терминология, които се ползват в протеста при аргументиране на съответни твърдения, но без да е отчетен контекста, в който са употребени. Това не променя горните изводи досежно аналитичната дейност по същество на спора, извършена от контролирания съд.

По нататък в протеста се поставят четири въпроса, за които се твърди, че не са намерили отговор в атакувания съдебен акт. На въпроси три и четири е отговорено, тъй като сред фактическите констатации е прието за установена проведената между подсъдимия и св.Г. – Б. среща след пресконференцията /на която подсъдимият официално е заявил позицията на прокуратурата, включително и относно направеното искане за приложението на чл.24 от НК/, както и съдържанието на техния разговор. Относно въпроси едно и две, е необходимо да се посочи, че по делото са събрани множество доказателства за влошените отношения между подсъдимия и св.Б., обстоятелство, което не се променя от данните, че тя лично не е подал сигнал срещу подсъдимия, нито е помоли свидетеля А. да стори това.

Обобщено, въззивният съд не е допуснал нарушения в дейността си по анализ и оценка на доказателствената съвкупност, които да обусловят касационно основание по чл.348, ал.1, т.2 от НПК.

При установената фактология, апелативният съд е обосновал правилни правни изводи. По отношение на обвинението подсъдимият Р. да е склонявал длъжностно лице от прокурорските органи – С. Г.- Б. - прокурор в Окръжна прокуратура – Плевен, да нарушат свои служебни задължения във връзка с правораздаването, регламентирани в чл.10 и чл.14, ал.1 от НПК, съдът е счел, че подсъдимият не е извършил действия, които да могат да бъдат подведени под фактическия състав на престъплението по чл.289 от НК. Приел е, че твърденията на св.Г. –Б. не са подкрепени от други доказателства, като обясненията на подсъдимия за проведените между тях разговори не са опровергани по никакъв начин, поради което единственият законосъобразен изход от настоящото производство е постановяване на оправдателна присъда на основание чл.304 вр. чл.303, ал.2 от НПК. Подсъдимият е оправдан, тъй като обвинението не е доказано по изискуемият се несъмнен начин.

По отношение обвинението за склоняване на св.К. Г.- съдия в Окръжен съд – Плевен, решаващите съдилища са приели, че подсъдимият не е осъществил фактическия състав на чл.289 от НК.

В принципен аспект е необходимо да се посочи, че изпълнителното деяние на престъплението по чл.289 от НК – “склоняване” изисква поведение от страна на дееца да мотивира, чрез убеждаване, съветване, обещаване на облага и др. съответното длъжно лице от разследващите, прокурорските или съдебните органи да наруши свое служебно задължение във връзка с правораздаването. От субективна страна това престъпление може да бъде извършено само при форма на вината пряк умисъл- деецът следва да съзнава, че въздейства мотивационно на длъжностното лице, че това е с цел то да действа в разрез със служебните си задължения, като деецът иска настъпването точно на тези последици, а именно длъжностното лице да наруши изискванията за законосъобразно осъществяване на задълженията си във връзка с правораздаването.

В контекста на изложеното правилно въззивната инстанция е приела, че данните по делото и по-точно тези от проведения между подсъдимия и св. Г. разговор не установяват Р. да е отправял искане, увещание или по друг начин да е мотивирал св.Г. да наруши своето вътрешно убеждение при вземането на решение относно приложението на чл.24 от НК. Принципно настоящият състав не възприема за правилни всички разсъждения на апелативния състав относно допустимостта и пределите на коментар по конкретни казуси в разговори между магистрати. Това обаче не изключва възможността при провеждането на професионални разговор между колеги, да бъде коментирана правна проблематика, но само в принципен аспект, без това да се отразява на формиране на вътрешното убеждение на магистратите и да рефлектира при вземане на решения по конкретни казуси.

В случая подсъдимият Р. и свидетелят Г., които се познават от дълги години, още от работата на Г. като прокурор/ работили са в едни кабинет/ са провели разговор при случайна среща в коридора на съдебната палата на ОС-Плевен, като съдържанието на този разговор не сочи на каквато и да била форма на психическо въздействие от страна на подсъдимия, мотивиращо Г. да наруши служебните си задължения. Този извод не търпи промяна и от заявеното от свидетеля, че не си спомня дали е споменал на Б., че Р. е искал от него да не прилага чл.24 от НК, доколкото от съдържанието на изречението/видно от протокола за разпита на св.Р./ , на което в протеста е поставен акцент, не може да се направи еднопосочен извод за поведението на подсъдимия при срещата с Г.. Нещо повече самата св. Б. не твърди Г. да и е съобщавал за отправено към него искане.

Оплакванията, че въззивният съд е стеснил приложното поле на чл.289 от НК в частта му относно длъжностите лица, които могат да бъдат обект на противоправно склоняване, тълкувайки термина “правораздаване”/л. 9 и 10 от протеста/, не подлежат на обсъждане от тази инстанция, тъй като проблематика не е относима към настоящият казус. Основателно обаче е възражението за неправилност относно изводите на решаващите съдилища, че нормите на чл.10 и чл.14 от НПК не могат да запълнят бланкета на престъпния състав по чл.289 от НК. Последните биха могли да запълнят бланкета, но в случая това е без значение, поради приетата от съдилищата недоказаност на останалите елементи от обективната страна на престъплението и най-вече изпълнителното му деяние.

Предвид изложеното, настоящият състав на касационната инстанция намира, че въззивният съд не е допуснал нарушения на материалния закон, които да обусловят наличие на касационните основания по чл.348, ал.1, т.1 и т.2 от НПК.

В обобщение, атакуваното решение на Апелативен съд – София следва да бъде оставено в сила.

Водим от горното и на основание чл.354, ал.1, т.1 от НПК, Върховният касационен съд, трето наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА въззивно решение № 42 от 31.08.2018г., постановено по внохд № П-48/17г. по описа на Апелативен съд – София.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:1.

2.